

**Archief Johan Willem Albarda
(1877-) 1899-1957 (-1976)**

Internationaal Instituut voor Sociale Geschiedenis
Cruquiusweg 31
1019 AT Amsterdam
Nederland

Laatst gewijzigd: 9 oktober 2009

<http://www.iisg.nl/archives/pdf/10738558.pdf>

© IISG Amsterdam 2011

Inhoudsopgave

Archief Johan Willem Albarda.....	3
Biografie.....	3
Inhoud.....	3
Administratieve informatie.....	3
INLEIDING.....	3
PLAATSINGSLIJST.....	3
AANVULLING 1993.....	4
Lijst aanvullingen.....	5
Aanvulling 2000.....	5
Aanvulling 2004.....	7
Aanvulling 2005.....	7
Eerste aanvulling 2009.....	7
Tweede aanvulling 2009.....	7

Archief Johan Willem Albarda

Periode (1877-) 1899-1957 (-1976)

Omvang 0.67 m.

Raadpleging Vrij

Biografie

Albarda, Johan W. (1877-1957). Werktuigbouwkundig ingenieur; onder invloed van prof. B.H. Pekelharing in 1899 lid van de SDAP, waar hij tot 1914 tot de linkervleugel behoorde; lid van de Tweede Kamer 1913-1939, vanaf 1925 voorzitter van de fractie; in 1939 minister van Waterstaat; week met het kabinet-De Geer in 1940 uit naar Londen; lid van de Raad van State 1945-1952.

Inhoud

Adviezen aan de koningin 1925, 1929, 1933 en 1937; nota's, redevoeringen en artikelen Londense periode en later 1941-1947; contacten met socialisten in Nederland 1944-1945; dossier SAI 1931-1934, 1945, Commissie Politieke Partijen PvdA 1949-1950, Commissie ter bestudering van het Friese vraagstuk 1952, studiec comité voor Europese eenheid Parijs 1948-1949; stukken betreffende het huis van de familie Albarda te Scheveningen 1945-1953.

Brieven van Albarda aan G. Nolet-Adama 1899-1900, correspondentie met zijn echtgenote Anna Albarda-Brals 1911-1920, brieven aan zijn dochter Meia (Maria) 1940-1956 en zijn kleindochter Marianne 1940-1957, brief van Fie Wibaut-Bastert betreffende het overlijden van Henriette Roland Holst 1952, brieven van Willem Drees aan Meia Kaas-Alberda 1957-1959.

Administratieve informatie

Bewerking

Plaatsingslijst gemaakt door Jaap Haag

Lijst aanvullingen (nrs. 50-79) gemaakt door Bouwe Hijma in 2000-2009

INLEIDING

Johan W. Albarda is afkomstig uit een Friese familie. Hij studeerde werktuigbouwkunde. Onder invloed van prof. B.H. Pekelharing werd hij in 1899 lid van de SDAP. In 1913 werd hij lid van de Tweede Kamer en in 1925 volgde hij Troelstra op als voorzitter van de SDAP-fractie. In 1939 werd hij benoemd tot Minister van Waterstaat en in mei 1940 week hij met de overige leden van het kabinet-De Geer uit naar Londen. Van 1945-1952 was Albarda lid van de Raad van State. Van het archief van J.W. Albarda was reeds een gedeelte in het IISG aanwezig. In 1993 werd door mevr. M. Kaas, kleindochter van J.W. Albarda, een aanvulling hierop aan het IISG geschonken. De in het archief aangetroffen foto's en een fotoboek van de crematie van F.M. Wibaut in 1936 zijn naar de afdeling Beeld en Geluid overgebracht. Het archief heeft een omvang van 0.67 m.

PLAATSINGSLIJST

- 1 SAI-IVV stukken betreffende de ontwapeningsactie. 1931-1932. 1 map
- 2 SAI stukken betreffende de Executieve. Mei 1932. 1 map
- 3-4 Overige SAI stukken. 1931-1934, 1945. 2 mappen
 - 3 1931-1933.
 - 4 1933-1934, 1945.
- 5 Nota's van Albarda uit zijn 'Londense periode'. 1942. 1 map
- 6 Radioredevoeringen en andere rede's. 1941-1947. 1 map
- 7 Redevoeringen en artikelen. 1942-1947. 1 map

- 8 Nota's. 1942-1944. 1 map
- 9 Kontakten met socialisten. 1944-1945. 1 map
- 10 Stukken betreffende de kwestie De Geer. 1946-1947, 1950 en z.j. 1 map
- 11 Adviezen aan de Koningin. 1925, 1929, 1933, 1937;
Nota aan het Partijbestuur van de SDAP. 1939. 1 map
- 12 Twee vertogen aan Colijn inzake `defensie-verboden'. 1934, 1936. 1 map
- 13 Stukken betreffende de Commissie Politieke Partijen van de PvdA. 1949-1950. 1 map
- 14 Ingekomen brieven. 1936, 1940; Studiemateriaal. 1902, 1928 en z.j. 1 map
- 15 Stukken betreffende de Friese Commissie. 1948-1949. 1 map
- 16 Stukken betreffende de Studiecommissie Europese Eenheid. 1948-1949. 1 map
- 17 Brief van J.J.A. Bakker. 1936. 1 map
- 18 Brief van Semprun y Gurrea. 1937. 1 map
- 19 Brief van J.W. Albarda aan de PvdA. 1952;
Brief van de International Industrial Relations Association. 1932; Interview met F. De Jong. 1953. 1 map

AANVULLING 1993

- 20-25 Ingekomen brieven van niet-familieleden. Met enkele brieven van J.W. Albarda. (1899-) 1906-1952. 6 mappen
 - 20 Ladenius, A. 1909.
 - 21 Langejan. [1915].
 - 22 Pekelharing, B.H. 1906-1921.
 - 23 Roland Holst, Henriette. 1907-1910, [1929], 1947-1948.
 - 24 Wibaut, F.M. 1907-1910, 1929. Met brieven van J.W. Albarda aan Wibaut. 1899-1903.
 - 25 Overige brieven van niet-familieleden. 1902-1949. 1 map
- 26 Correspondentie met familieleden en vrienden. Met gedichten van J.W. Albarda. 1912-1953. 1 map
- 27 Getuigschrift van de HBS. 1895. 1 map
- 28 Stukken betreffende herroeping van zijn testament. 1941, 1947. 1 map
- 29 Stukken betreffende de toekenning van onderscheidingen. 1948-1949, 1952. 1 map
- 30 Stukken betreffende zijn 75e verjaardag. 1952. 1 map
- 31-32 Stukken betreffende de familiegeschiedenis van het geslacht Albarda. Met trouwboekje 1931. 1931-1956. 2 mappen
- 33 Reacties en andere stukken n.a.v. het overlijden van J.W. Albarda. 1957. 1 map
- 34 Overige stukken betreffende de familie. Met gedichten voor A.K. 1946. 1 map
- 35 Stukken betreffende het St. Christoforileen tot Oldehove. 1949-1955. 1 map
- 36 Partijlidmaatschapsboekje 1907. Met enige andere stukken betreffende de SDAP en de PvdA. 1952 en z.j. 1 map
- 37 Voordrachten over `Arbeidswetgeving'. 1917. 1 map

- 38 Tekst van 'Toenemende Weelde'. z.j. 1 map
- 39 Stukken betreffende de benoeming tot minister. 1939. 1 map
- 40 Stukken betreffende de periode in Londen. Met gedichten van M. Kaas-Albarda. 1940-1944. 1 map
- 41 Teksten van toespraken voor Radio Oranje. 1940-1944. 1 map
- 42 Tekst van een radiotoespraak over 'Lingaddjati'. 1947. 1 map
- 43 Stukken betreffende de onthulling van het Troelstra-monument. 1950. 1 map
- 44-45 Documentatie. 1905-1952. 2 mappen
- 46 Reproductie van een schilderij als kerstgeschenk door koningin Wilhelmina in Londen aan Albarda geschonken. [1940]. Met een bedankbrief van S.H. Levie, directeur van het Rijksmuseum, aan M. Albarda voor het ter beschikking stellen van de reproductie voor de tentoonstelling 'Wilhelmina in Londen'. 1981. 1 portefeuille
- 47 Ridderorden van J.W. Albarda.
- 48 Label koffer van J.W. Albarda.
- 49 Stukken betreffende Maria Kaas-Albarda en haar kinderen. Met een brief van H. Roland Holst aan Meike. 1951, 1958 en z.j. 1 map

Lijst aanvullingen

Aanvulling 2000

Herfst 2000 verscheen bij de Stichting beheer IISG '*Een sterke geest van vrijheid*'. *Brieven van de student J.W. Albarda aan G. Nolet-Adama en F.M. Wibaut*. Bezorgd en van een inleiding voorzien door Inge de Wilde.

Na het verschijnen van dit boekje zijn de brieven van Albarda aan mevrouw Nolet-Adama, samen met nog een aantal persoonlijke en andere stukken van Albarda, zijn echtgenote, zijn dochter en zijn kleindochter, door de familie overgedragen aan het Internationaal Instituut voor Sociale Geschiedenis (IISG) te Amsterdam.

De 16 brieven van Albarda aan Geertruida Nolet-Adama, een buurvrouw uit zijn jeugd jaren in Leeuwarden, geschreven in 1899-1900 geven een mooi beeld van de aanhang die het socialisme rond 1900 verwierf onder Delftse studenten en van Albarda's politieke ontwikkeling die leidde tot zijn toetreding tot de Sociaal- Democratische Arbeiderspartij (SDAP). De brieven dragen tevens bij aan de geschiedenis van het Delftsch Studenten Corps en aan die van de Polytechnische School, de voorloper van de Technische Universiteit Delft.

Voor verdere informatie over het leven van Johan Willem Albarda verwijs ik naar de inleiding bij de plaatsingslijst van het archief uit 1993, bovengenoemde publicatie en de biografische schets in het *Biografisch Woordenboek van het Socialisme en de Arbeidersbeweging in Nederland (BWSA)*. Deel 5, pp. 1-7.

- 50 Brief van Johanna aan haar moeder wegens haar verjaardag. 1877. 1 stuk
- 51 Poëziealbum van Maria Albarda te Leeuwarden. 1885. 1 deel
- 52 Brieven van J.W. Albarda aan G. Nolet-Adama. 1899-1900. 1 map
- 53 Brieven aan J.W. Albarda van diens echtgenote tijdens zijn verblijf in o.a. Berlijn, Hamburg en Straatsburg. 1911-1912, 1920. 1 omslag
- 54 Brief van J.W. Albarda vanuit Stockholm aan zijn vrouw Anna Albarda-Brals. 1917. 1 stuk
- 55 Dankkaart van Th[orvald August Marinus] Stauning voor de felicitaties bij zijn benoeming tot minister in Denemarken. 1924. 1 stuk

- 56 Brieven van J.W. Albarda aan zijn (aanstaande) schoonzoon Andries [Kaas]. 1930, 1939. 1 omslag
- 57 Tekst van 'Bevrijding door socialisme. Drie tafrelen ontworpen door M. Kaas-Albarda' en programma van de propaganda-vergadering van de afdeling Bloemendaal-Santpoort van de Soc.-Democratische Vrouwenclub op 25 november 1935, waar dit tableau werd uitgevoerd. 1935. 2 stukken
- 58 Typoscript van 'radiospeech te houden door Mw. M. Kaas-Albarda in het vrouwenhalfuur van woensdag 12 mei 1937' over 'De dichteres Henriëtte Roland Holst'. 1937. 1 stuk
- 59 Typoscript van het kerstspel 'Bevrijding' door Meia Kaas-Albarda en de opvoering hiervan tijdens de kerstvergadering van de federatie Arnhem van de SDAP op 25 december 1937 in Muis Sacrum te Arnhem. 1937. 1 omslag
- 60 Dankkaarten van J.W. Albarda voor felicitaties bij zijn vijftienvigjarig Kamerlidmaatschap en zijn benoeming tot Minister van Waterstaat. [1938-1939]. Z.j. 2 stukken
- 61 Brieven van J.W. Albarda en zijn echtgenote Hil [Hiltje Ebkje Albarda-Tibo] aan hun (stief)dochter Meia (Meike). 1940, 1945, 1947-1948, 1952-1953, 1955-1956. 1 omslag
- 62 Brieven van J.W. Albarda aan zijn kleindochter Marianne Kaas. 1940, 1950-1957. 1 map
- 63 Manuscripten van gedichten en andere teksten door Meia Kaas-Albarda. 1941-1942 en z.j. 1 omslag
- 64 Nieuwjaarsgroet voor 1944 van Connie en Jacques Polak aan J.W. Albarda. 1943. 1 stuk
- 65 Brief en briefkaarten van Jeanne van Roggen vanuit Madrid aan Meia Kaas-Albarda. [1943]-1944 en z.j. 1 omslag
- 66 Tekst van een radiorede van J.W. Albarda op 10 januari 1947. 1 stuk
- 67 Stukken betreffende de zeventigste verjaardag van J.W. Albarda. 1947. 1 omslag
- 68 Nieuwjaarsgroet voor 1951 van C.R. Attlee en echtgenote. 1950. 1 stuk
N.B. Met handtekeningen van beiden.
- 69 Tekst van een toespraak van J.W. Albarda bij de onthulling van een beeld van Pieter Jelles Troelstra in het Westbroekpark in Den Haag naar ontwerp van de beeldhouwer [Piet] Esser. [1952]. 1 stuk
- 70 Brief van [Maria Sophia Frederica Wibaut-Bastert] (Fie) aan Willem [Albarda] betreffende het overlijden van Henriette Roland Holst, haar laatste levensjaar en de gang van zaken rond het bekend maken van haar overlijden. 1952. 1 stuk
- 71 Stukken betreffende het wapen van de familie Albarda. 1954. 1 omslag
- 72 Overlijdensbericht van Johan Willem Albarda. 1957. 1 stuk
- 73 Brief van J. Span-Zelle, de dochter van het 'kindermeisje' van de familie Albarda in Leeuwarden, naar aanleiding van het overlijden van J.W. Albarda. 1957. 1 stuk
- 74 Brieven van Willem Drees aan Meia Kaas-Albarda. 1957-1959, 1976. 3 stukken
- 75 'Opgang. Spel geschreven voor de Bond van Soc. Dem. Vrouwenclubs door M. Kaas-Albarda'. Z.j. 1 omslag
- 76 Programma van de 'Vrouwendag' op 22 november, georganiseerd door de Sociaal-Democratische Vrouwenclub Arnhem, waar mevrouw M. Kaas-Albarda sprak over 'Socialisme brengt Bevrijding'. Z.j. 1 stuk

- 77 Nieuwjaarsgroet van prins Bernhard. Z.j. N.B. Met handtekening. 1 stuk

Aanvulling 2004

- 78 Brief van J.W. Albarda aan H.W. van Hoorn te Groningen. Met envelop. 1936. 2 stukken

Aanvulling 2005

- 79 Correspondentie tussen J.W. Albarda en A.J.Th. (Dolf) Godron, architect te Den Haag, betreffende het huis van de familie Albarda, Brugschestraat 7 te Scheveningen. 1945-1953. 1 map

Eerste aanvulling 2009

- 80 Brieven van Meia Albarda aan haar vader. 1918, 1920, 1932-1933 en z.j. 1 map
- 81 Dag- en plakboek door Meia Albarda van 'De zeiltocht van 1919 aan boord van de Greta'. 1919. 1 katern
- 82 Programma van een culturele bijeenkomst [van de Nederlandse gemeenschap in Londen?] op zaterdag 30 oktober 1943. 1943. 1 stuk

Tweede aanvulling 2009

- 83 Fragmenten uit revoeringen van J.W. Albarda. 1926, 1939 en z.j. 1 omslag
- 84 Manuscript d.d. 29 augustus 1955 van herinneringen van Albarda aan Jean Jaurès en krantenknipsels betreffende Jaurès. 1926, 1928, 1934, 1939, 1955 en z.j. 1 omslag
- 85 Stukken betreffende de houding van Prins Hendrik tegenover de voormalige Duitse keizer en de politieke ontwikkelingen in Duitsland in 1933 en de discussie hierover tussen Albarda en de minister van Binnenlandse Zaken Ruijs de Beerenbrouck. 1933. 1 omslag
- 86 Laissez-passers d.d. 10 mei 1940 voor J.W. Albarda, minister van Waterstaat. 1940. 1 stuk
- 87 Brief d.d. 6 mei 1961 van W. Drees aan Meia Kaas-Albarda en krantenknipsels bij de onthulling van het gedenkteken voor J.W. Albarda in Den Haag op 1 mei 1961. 1961. 1 omslag